

آیات اخلاقی در قرآن

آیات بسیاری از [قرآن کریم](#) در [فضائل اخلاقی](#) است که به آنها اشاره می‌کنیم.

فهرست مندرجات

- ۱- [توکل](#)
- ۲- [تقوا](#)
- ۳- [شکر نعمت، کفر نعمت](#)
- ۴- [صبر](#)
- ۵- [توبه](#)
- ۶- [اخلاص](#)
- ۷- [رضا](#)
- ۸- [احترام به پدر و مادر](#)
- ۹- [خوش گفتاری](#)
- ۱۰- [امانت](#)
- ۱۱- [عدل](#)
- ۱۲- [امر به معروف و نهی از منکر](#)
- ۱۳- [نقض عهد، قطع رحم، فساد](#)
- ۱۴- [پیروی از احسن](#)
- ۱۵- [صدق و راستگویی](#)
- ۱۶- [قرض الحسنه](#)
- ۱۷- [قولنامه](#)
- ۱۸- [تمسخر و استهزاء](#)
- ۱۹- [القب زشت](#)
- ۲۰- [دروغ](#)
- ۲۱- [بخل](#)
- ۲۲- [غیبت](#)
- ۲۳- [گمان بد](#)
- ۲۴- [نجس](#)
- ۲۵- [حسد](#)
- ۲۶- [ظلم](#)
- ۲۷- [شایع کردن زشتیها \(تشیع فاحشه\)](#)
- ۲۸- [سخن چینی](#)
- ۲۹- [عیب جوئی](#)
- ۳۰- [پانویس](#)
- ۳۱- [منبع](#)

توکل

«و من یتوکل علی الله فهو حسبه ان الله بالغ امره قد جعل الله لكل شیء قدرًا»
[\[۱\] طلاق/سوره ۶۵، آیه ۳.](#)
و هر کس بر خدا [توکل](#) کند، [کفایت](#) امرش را می‌کند، [خداوند](#) فرمان خود را به انجام می‌رساند، و خدا برای هر چیزی اندازه‌ای قرار داده است.

تقوا

«من یتق الله يجعل له مخرجًا و یرزقه من حیث لا یحتسب»

[۱۲] طلاق/سور ۶۵، آیه ۲ و ۳.

هر کس تقوای الهی پیشه کند، خداوند راه نجاتی برای او فراهم می‌کند و او از جایی که گمان ندارد، روزی می‌دهد.

شکر نعمت، کفر نعمت

«لئن شکرتم لازیدنکم و لئن کفرتم ان عذابی لشدید»

[۱۳] ابراهیم/سور ۱۴، آیه ۷.

اگر **شکر گزاری** کنید، (نعمت خود را) بر شما خواهم افزود، و اگر **ناسپاسی** کنید، مجازاتم شدید است.

صبر

«و اصبروا ان الله مع الصابرين»

[۱۴] انفال/سور ۸، آیه ۴۶.

و **صبر** و **استقامت** کنید که خداوند با استقامت کنندگان است.

توبه

«يا ايها الذين آمنوا توبوا الى الله توبة نصوحا عسى ربكم ان يكفر عنكم سيئاتكم و يدخلكم جنات تجري من تحتها الانهار»

[۱۵] تحریم/سور ۶۶، آیه ۸.

ای کسانی که **ایمان** آورده‌اید، بسوی خدا **توبه** کنید، توبه‌ای خالص، امید است (با این کار) پروردگارتان گناهانتان را ببخشند شما را در باغهایی از **بهشت** که نهرها از زیر درختانش جاری است، وارد کند.

اخلاص

«فادعوا الله مخلصين له الدين و لو كره الكافرون»

[۱۶] غافر/سور ۴۰، آیه ۱۴.

(تتها) خدا را بخوانید و **دین** خود را برای او خالص کنید، هر چند کافران ناخشنود باشند.

رضا

«رضوان من الله اكبر»

[۱۷] توبه/سور ۹، آیه ۷۲.

و **خشنودی خدا** بزرگتر است.

احترام به پدر و مادر

«لا تعبدون الا الله و بالوالدين احسانا»

[۱۸] بقره/سور ۲، آیه ۸۳.

جز خدا را نپرستید و به **پدر** و **مادر** خود احسان کنید.

خوش گفتاری

«و قولوا للناس حسنا»

[۱۹] بقره/سور ۲، آیه ۸۳.

و با مردم (به زبان) خوش سخن بگویید.

امانت

«ان الله يامرکم ان تؤدوا الامانت الى اهلها»

[۲۰] نساء/سور ۴، آیه ۵۸.

خداوند به شما فرمان می‌دهد که امانتها را به صاحبانش بدهید.

«إذا حكمتم بين الناس ان تحكموا بالعدل»

[۱۱] نساء/سور ۴، آیه ۵۸.

هنگامی که میان مردم داوری می‌کنید، به **عدالت** داوری کنید.

امر به معروف و نهی از منکر

«و لتكن منكم امة يدعون الى الخير و يامرون بالمعروف و ينهون عن المنكر و اولئك هم المفلحون»

[۱۲] آل عمران/سور ۳، آیه ۱۰۴.

باید از میان شما، جمعی دعوت به نیکی، و **امر به معروف و نهی** از منکر کنند و آنها همان رستگارانند.

نقض عهد، قطع رحم، فساد

«و الذين ينقضون عهد الله من بعد ميثاقه و يقطعون ما امر الله به ان يوصل و يفسدون في الارض اولئك لهم اللعنة»

[۱۳] رعد/سور ۱۳، آیه ۲۵.

آنها که **عهد الهی** را پس از محکم کردن می‌شکنند، و پیوندهایی را که خدا دستور به برقراری آن داده قطع می‌کنند، و در روی زمین **فساد** می‌کنند، **لعنت** برای آنهاست.

پیروی از احسن

«الذين يستمعون القول فيتبعون احسنه اولئك الذين هداهم الله و اولئك هم اولوا الالباب»

[۱۴] زمر/سور ۳۹، آیه ۱۸.

همان کسانی که سخنان را می‌شنوند و از نیکوترین آنها پیروی می‌کنند، آنان کسانی هستند که **خدا** هدایتشان کرده، و آنها خردمندانند.

صدق و راستگویی

«اتقوا الله و كونوا مع الصادقين»

[۱۵] توبه/سور ۹، آیه ۱۱۹.

از خدا بترسید و با **راستگویان** باشید.

قرض الحسنه

«من ذا الذي يقرض الله قرضا حسنا فيضاعفه له اضعافا كثيرة و الله يقبض و يبسط»

[۱۶] بقره/سور ۲، آیه ۲۴۵.

کیست که به خدا **قرض الحسنه** دهد، تا خدا بر آن چند برابر بیفزاید؟ خدا تنگدستی دهد و توانگری بخشد.

قولنامه

«إذا تداینتم بدین الی اجل مسمی فاکتبو»

[۱۷] بقره/سور ۲، آیه ۲۸۲.

چون **وامی** تا مدتی معین به یکدیگر می‌دهید، آن را بنویسید.

تمسخر و استهزاء

«الذين يلمزون المطوعين من المؤمنين في الصدقات و الذين لا يجدون الا جهدهم فيسخرون منهم سخر الله منهم و لهم عذاب الیم»

[۱۸] توبه/سور ۹، آیه ۷۹.

آنهايي که از مؤمنان **طاعت** کار، در صداقتشان عیب جویی می‌کنند، و کسانی را که (برای **انفاق** در راه خدا) جز به مقدار (ناچیز) توانایی خود دسترسی ندارند، **مسخره** می‌نمایند، خدا آنها را مسخره می‌کند و برای آنها عذاب دردناکی است.

«و لا تتابزوا بالالقلب»

[۱۹] [حجرات/سوره ۴۹، آیه ۱۱۶.](#)

و با [القلب](#) زشت و ناپسند یکدیگر را یاد نکنید.

دروغ

«و لا تقولوا لما تصف السنتكم الكذب هذا حلال و هذا حرام لتفتروا على الله الكذب»

[۲۰] [نحل/سوره ۱۶، آیه ۱۱۶.](#)

به خاطر دروغی که بر زبانتان جاری می‌شود نگویید این [حلال](#) است و آن [حرام](#) ، تا بر خدا [افترا](#) ببندید.

بخل

«و لا يحسن الذين يبخلون بما آتاهم الله من فضله هو خيرا لهم بل هو شر لهم سيطوقون ما بخلوا به يوم القيامة»

[۲۱] [ال عمران/سوره ۳، آیه ۱۸۰.](#)

کسانی که [بخل](#) می‌ورزند، و آنچه را خدا از [فضل](#) خویش به آنان داده انفاق نمی‌کنند، گمان نکنند این کار به سود آنها است، بلکه برای آنها [شر](#) است بزودی در روز [قیامت](#) ، آنچه را نسبت به آن [بخل](#) ورزیدند، همانند طوقی به گردنشان می‌افکنند.

غیبت

«و لا يغتب بعضكم بعضا ا يجب احدكم ان ياكل لحم اخيه ميتا فكرهتمو»

[۲۲] [حجرات/سوره ۴۹، آیه ۱۲۴.](#)

و هیچ یک از شما دیگری را [غیبت](#) نکنند، آیا کسی از شما دوست دارد که گوشت برادر [مرده](#) خود را بخورد؟ (به یقین) همه شما از این امر [کراهت](#) دارید.

گمان بد

«اجتنبوا كثيرا من الظن ان بعض الظن اثم»

[۲۳] [حجرات/سوره ۴۹، آیه ۱۲۴.](#)

از بسیاری از گمانها بپرهیزید، چرا که بعضی از گمانها گناه است.

تجسس

«و لا تجسسوا»

[۲۴] [حجرات/سوره ۴۹، آیه ۱۲۴.](#)

و هرگز (در کار دیگران) [تجسس](#) نکنید.

حسد

«ام يحسدون الناس على ما آتاهم الله من فضله»

[۲۵] [نساء/سوره ۴، آیه ۵۴.](#)

با اینکه نسبت به مردم و بر آنچه خدا از فضلش به آنان بخشیده، [حسد](#) می‌ورزند؟

ظلم

«و سيعلم الذين ظلموا اي منقلب ينقلبون»

[۲۶] [شعراء/سوره ۲۶، آیه ۲۲۷.](#)

آنها که ستم کردند به زودی می‌دانند که بازگشتشان به کجاست.

شایع کردن زشتیها (تشیع فالحشه)

«ان الذين يحبون ان تشيع الفاحشة في الذين آمنوا لهم عذاب اليم في الدنيا و ال آخرة»

[\[۲۷\] نور/سور ۲۴، آیه ۱۹.](#)

کسانی که دوست دارند زشتیها در میان مردم با [ایمان شیوع](#) یابد، [عذاب](#) دردناکی برای آنان در [دنیا](#) و [آخرت](#) است.

سخن چینی

«هماء مشاء بنمیم»

[\[۲۸\] قلم/سور ۶۸، آیه ۱۱.](#)

کسی که بسیار عیبجوست و به [سخن چینی](#) آمدو شد می‌کند، (پیروی مکن).

عیب جویی

«ویل لكل همزة لمزة»

[\[۲۹\] همز/سور ۱۰۴، آیه ۱.](#)

وای بر هر [بنگوی عیبجویی](#).

پانویس

۱. [↑ طلاق/سور ۶۵، آیه ۳.](#)
۲. [↑ طلاق/سور ۶۵، آیه ۲ و ۳.](#)
۳. [↑ ابراهیم/سور ۱۴، آیه ۷.](#)
۴. [↑ انفال/سور ۸، آیه ۴۶.](#)
۵. [↑ تحریم/سور ۶۶، آیه ۸.](#)
۶. [↑ غافر/سور ۴۰، آیه ۱۴.](#)
۷. [↑ توبه/سور ۹، آیه ۷۲.](#)
۸. [↑ بقره/سور ۲، آیه ۸۳.](#)
۹. [↑ بقره/سور ۲، آیه ۸۳.](#)
۱۰. [↑ نساء/سور ۴، آیه ۵۸.](#)
۱۱. [↑ نساء/سور ۴، آیه ۵۸.](#)
۱۲. [↑ آل عمران/سور ۳، آیه ۱۰۴.](#)
۱۳. [↑ رعد/سور ۱۳، آیه ۲۵.](#)
۱۴. [↑ زمر/سور ۳۹، آیه ۱۸.](#)
۱۵. [↑ توبه/سور ۹، آیه ۱۱۹.](#)
۱۶. [↑ بقره/سور ۲، آیه ۲۴۵.](#)
۱۷. [↑ بقره/سور ۲، آیه ۲۸۲.](#)
۱۸. [↑ توبه/سور ۹، آیه ۷۹.](#)
۱۹. [↑ حجر/سور ۴۹، آیه ۱۱.](#)
۲۰. [↑ نحل/سور ۱۶، آیه ۱۱۶.](#)
۲۱. [↑ آل عمران/سور ۳، آیه ۱۸۰.](#)
۲۲. [↑ حجر/سور ۴۹، آیه ۱۲.](#)
۲۳. [↑ حجر/سور ۴۹، آیه ۱۲.](#)
۲۴. [↑ حجر/سور ۴۹، آیه ۱۲.](#)
۲۵. [↑ نساء/سور ۴، آیه ۵۴.](#)
۲۶. [↑ شعراء/سور ۲۶، آیه ۲۲۷.](#)
۲۷. [↑ نور/سور ۲۴، آیه ۱۹.](#)
۲۸. [↑ قلم/سور ۶۸، آیه ۱۱.](#)
۲۹. [↑ همز/سور ۱۰۴، آیه ۱.](#)

منبع

